

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. k. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Opasen položaj.

Mednarodna situacija v Evropi je zadnje dni po sarajevskih dogodkih postala opasnejša kot kdaj poprej. Edino vprašanje, ki vznemirja tako-rekoč vse evropske kabinete, je ono, ali bo Srbija dala na avstrijsko demaršo dovoljen ali pa sploh kak odgovor.

Avstrijska vlada in ž njo vsi nemški šovinistični listi so si namreč vtepli v glavo, da je bil sarajevski atentat pripravljen v Belgradu in da so zapleteni v ta slučaj visoki srbski dostojanstveniki. Javno se je že imenovalo generala Jovanovića in majorja Pribičevića, kot glavna povzročitelja atentata. Dasiravno se vrši preiskava strogo tajno in je tudi oficijozni korespondenčni urad nekako dementiral vse te vesti, se osobito budimpeštanski listi prav posebno odlikujejo po senzacionalnih vesteh iz preiskave proti Principu in Čabrinoviću. Vsekako pa se mora smatrati sarajevski atentat kot blazno dejanje avstrijskega Srba, ki je ideje velesrbstva tolmačil po svoje. Ravnotako pa je tudi sigurno, da je imel Princip družbo tovarišev, ki naj bi na ta način nekako pripravljali tla za odpad Bosne in Hercegovine od Avstrije. Vse stremljenje avstrijske vlade se bo sedaj osredotočilo na to, da zatre to nevarno velesrbsko gibanje v lastnih mejah in zahtevati hoče obenem tudi v Belgradu, da srbska vlada istotako zatre v Srbiji idejo velesrbstva.

V to svrhu hoče avstrijska vlada predvsem čakati še na izid preiskave ter potem takoj storiti vse potrebne diplomatske korake.

Ta korak avstrijske vlade v Belgradu pa prav upravičeno vznemirja skoro vse evropske kabinete. Vprašanje je namreč, kaj bo storila srbska vlada. Ako vodijo sledovi atentata res v Srbijo, je nedvomno, da se bo Srbija potrudila, da ustreže vsem željam Avstrije. Saj ne bo nobena država ščitila navadnega morilca in njegovih pomagačev. Ako bi to storila, bi se nekako sama izbrisala iz vrst kulturnih narodov. Gotovo je torej, da bo tudi Srbija v tem oziru storila svojo mo-

ralno dolžnost. Drugače pa je z vprašanjem velesrbstva. Tu je skoro izključeno, da bi mogla dati Srbija zadovoljiv odgovor. Prišla bi v najhujše navskrižje s srbskim narodom, kateremu je združenje vseh Srbov ideal in končni cilj. Četudi ta ideal nima in ne more imeti realnih tal, je vendar nemogoče, da srbska vlada lastnemu narodu kategorično prepove, gojiti take ideale. Neglede na to, da se mišljenje in stremljenje, dokler se giblje v dostojnih mejah, vobče ne da prepovedati, bi tudi vsak poizkus srbske vlade v tej smeri izzval vihar v Srbiji, kateri bi ji lahko postal pogubonosan.

Sigurno lahko torej računamo s tem, da Srbija Avstriji v tem pogledu ne bo dala zadovoljivega odgovora. To pa tembolj, ker ve, da stoji za njo mogočna Rusija, katera si bo ravno letošnjo jesen dovolila zabava, da pokliče k orožnim vajam nad dva milijona rezervnikov.

Ako pa ostane avstrijska demarša v Belgradu brez uspeha, bi morala po vseh običajih slediti — vojna, v katero bi nedvomno posegla Rusija v prid Srbije. Ravnotako gotovo je tudi, da bo Francija pomagala vsaj denarno in diplomatično Rusiji, medtem, ko bo morala Nemčija hočeš—nočeš pomagati Avstriji. In tako bi prišli do najlepše svetovne vojne, katere izid je naravnost nepreračunljiv.

Položaj je tedaj sila kritičen in postane še kritičnejši, ako se pomisli, da ima usodo svetovne vojne v rokah naš zunanji minister grof Berchtold.

Slično kakor v balkanski vojni deluje tudi sedaj „literarni biro“ našega zunanjega urada. V plašč tajnosti se zavija vse nameravane korake in vse kar se izve, je le brezmejno hujskanje zoper srbski narod. In prvi pojav tega delovanja smo že doživeli in zarezal se je tako globoko v avstrijsko gospodarsko življenje, da ga bomo dolgo let občutili. Pod negotovostjo situacije so začeli padati kurzi industrijskih papirjev na dunajski borzi tako strahovito, da je s tem kar najobčutnejše prizadeto naše narodno gospodarstvo, katero že dve leti komaj životari.

Dočim pa po zaslugi našega zunanjega urada avstrijska narodnost ne ve, pri čem da je, čeprav bi bila upravičena zahtevati, da se ji pojasni kaj in kako, je literarni biro kaj radodaren s poročili o protiaustrijskih demonstracijah v Srbiji. Da zajema iz najkalnejših virov, se ni čuditi, ako pomislimo, kake vesti je ta urad kolportiral za časa balkanske vojne o Srbiji. Začela se je ravnoista taktika kot takrat. Pripoveduje se avstrijskim državljanom najstrašnejše, četudi izmišljene stvari, da se na ta način vzbuja stud in gnev do Srbov in tako nekako umetno napravlja vojno razpoloženje.

Stara taktika je to in za časa aneksije Bosne in Hercegovine se je celo obnesla. Tudi takrat je zunanji minister grof Aehrenthal zahteval v Belgradu pismeno izjavo, da se Srbija prilagodi aneksiji, da se z aneksijo ne čuti nič prizadeto in da se bo vedno ravnala po sklepih velesil. Takrat je bila Srbija še mala in nepripravljena za vojno in na pritisk angleškega kabineta je tudi res po svojem avstrijskem poslaniku Simiću podala slično izjavo.

Danes pa so razmere nekoliko drugače. Mogočno se je dvignila po zadnjih vojnah srbska samozavest, srbsko ozemlje se je razširilo in po trezni in pametni politiki, si je pridobila za prijateljico Rumunsko, katero smo mi iz sovraštva do Srbije žrtvovali Bulgariji na ljubo. A tudi stara prijateljica balkanskih Slovanov, Rusija, se je na vojaškem polju mogočno ojačila in šele pred nedolгим je nek ruski minister z ozirom na eventualno vojno vzdiknil: „Gotovi smo!“

Položaj je torej nejasen in situacija do skrajnosti napeta. Napoved vojne Srbiji, bi bil signal za svetovno vojno in kaj bi bilo potem, o tem je bolje, da človek ne premišluje. Že sedaj je samo kritičen položaj povzročil padanje borznih papirjev, kaj bi šele bilo, ako pride res do vojne. Saj smo pred dvema leti jasno videli, kake posledice ima samo preteča vojna. Vložniki so hoteli dvigati svoj denar iz hranilnic, ki so le s težavo obvladale opasno situacijo. Vse naše gospodarstvo je kar najobčutnejše trpelo in konkurz je sledil konkurzu.

PODLISTEK.

F. P.:

Čemšenik.

Dalje.

Na nedeljo po sv. Petru, ko je bila Jerica z materjo v Preddvoru, je sedelo popoldne v gostilni na Poljani v malem, kotu pri okrogli mizi pet možakarjev v delavni obleki. Vsak je imel pred seboj frakelj slivovke.

Besedo je povzel suhi Juri, mož velike postave, koščene odurnega obraza in precej velikih ust. Bil je še fant, star kakih 55 let. Za ženske ni maral, one pa zanj ne, ker je bil pregrd in je lagal, kakor malokdo. Za delo pa je bil jako poraben. Po zimi je hodil po hišah, rezat škopo ali pa v štiro krpate škornje. Na ta način se je preživel. V svoji mladosti je veliko prepotoval. Bil je na Laškem in na Francoskem in šele sedaj v starejših letih je hodil le še na Koroško v Zilsko dolino kosit. Ravnokar pripoveduje, kako je tam kosil. Korošci so mislili, da ne zna kositi. Veliki hlapec mu je rekel, da bo kosil za njim, drugi hlapec pa za Jurjem.

Juri pa je tako imenitno sekal po travi, da je velikega hlapca prehitel. Temu je postala stvar sčasoma preneumna in začel je klicati nazaj: „Če ga boš ti podil, ga jaz ne bom vodil.“ Vsi so se na glas zakrohotali.

„Govoriti pa znam tudi italijanski in pred leti sem celo naučil ta jezik nekega romarja, ki je bil namenjen v Rim,“ nadaljuje Juri.

„Nikar tako ne laži,“ se oglasi Forticelj, njegov sosed na desni. Take kvante si ga naučil, da so ga že v Benetkah zaprli, ker so mislili, da je norčav. No, saj te poznam od mladih let, saj sem bil tvoj birmanski boter.“ Forticelj se je pri teh besedah moško vzravnaval in nekako bahavo popil še zadnjo polovico slivovke na dušek. „Rad te imam pa vseeno, saj greva po leti večkrat skupaj na kupčijo s kosami. In to ne zastoni. Mar niso naše kose najboljše? Ali jih ne prodava za drag denar kamor prideva? Komu ne pojo naše kose srebrno čisto cin, cin in če jih kmet nakleplje, se svetijo kot srebro. Ali ne režejo kot britve? Če dobim slabo, jo rajši razbijem ob skalo, kot bi jo prodal. Nikdar ne kolnem ali slaba kosa me še razjezi, kar mi je pa takoj žal.“

Forticelj je bil neoženjen in velike postave. Pri vojaki si je pokvaril desno nogo, ki je bila kar obrnjena na znotraj, zato je nekoliko šantal. Pa to ga ni motilo pri delu. Ko se je vračal od košnje s Koroškega, je nakupil na Jezerskem koštrune ter jih gnal v Kranj na sejm, kjer jih je znal dobro prodati.

„Kaj pa je tebi Breznosov Andrej, da se tako držiš?“ vpraša Juri svojega sosedu na levo. „Ali si morda zopet otroka krstil?“

„Da bi te zlodej,“ odgovori mu Andrej, mož male postave in okroglega napihnjenega obraza ter odrtega, višnjevega nosu, ki je izgledal, kakor bi bil odrezan. Andrej je uganjal v mladih letih v pijanosti čudne reči. Nekoč je celo pomakal v vodo malega otroka, češ, da še ni krščen. Rad je

pravil o koroških dekletih in to je spodbudilo zopet četrtega možakarja pri mizi, Takovega očeta, da je povzel besedo.

„No, je že tako, na ženske nikdar ne poza-biš! Zakaj se pa nisi ženil, saj sta se s Trbelovo rada gledala. Bajto, nekaj polja in eno kravo bi bil priženil. Zakaj si se pa skesal? No, ona te je pač lahko pozabila.“

Pripomniti je tu treba, da je Takov oče sam zastoni hodil za Trbelovo.

Takov oče je bil vdovec in oče več otrok ter mož male in suhe postave, voglatega obraza polno debelih gub, iz katerih je štrlela tuintam v strah vsem ženskam, kaka bodeča kocina. Čelo mu je bilo ozko in navado je imel, da je kožo na čelu vedno potegoval navzgor. Pri hoji je zgornji del života poganjal naprej ter mahal z rokama po zraku. V ledjih gugajoč se, je potegoval eno nogo za drugo. Če ni govoril, je imel usta tako široko odprta, da sta se mu videla mali in veliki jezik. Bil je duševno revno bitje ter je to svojo slaboto nadomeščal z zahrbtnostjo. Imel je še nekaj denarja in ga pridno zapravljaj. Svoje bajte pa ni popravil, dasiravno je bila od znotraj že vsa okajena in se je tudi že streha podirala na eni strani. Vtikal se je v vsako stvar in povsod ga je bilo dosti kakor smole. Bil je takorekoč večni ženin, ali to le na tihem. Korajže pa k sreči ni imel in navadno mu je kdo drugi pobral nevesto pred nosom.

„Takov oča saj niste tako silno nedolžni. Zakaj se pa vi niste ženili?“ ga vpraša Suhi Juri

Komaj pa smo se sedaj nekoliko oddahnili, pa smo že zopet v sredini vrtinca, ki nas eventuelno tudi lahko pogoltne.

Edino kar bi bilo pametno, bi bilo pač to, da se brez vsake pretveze poda javnosti priložnost, da sama pogleda v vso zadevo sarajevskega komplota. Javna naj bo obravnava in izpoved prič bo moralno gotovo več vplivala na srbske kroge, kakor vsi koraki nezmožne diplomacije. Pod težo obtožbe, če bo upravičena, se bo tudi Srbija klonila in zavest sokrivde, dokazane pred javnim sodiščem, bi učinkovala gotovo v tej smeri, da poizkusi tudi Srbija zatreti v lastni deželi te nezdrave pojave. Le tako bi lahko prišli po ravni poti do končnega miru z našimi sosedi. Vse demarše naših diplomatov pa, ki se začenjajo ponavadi z velikim ropotom, da bi prepili lastno bojazen, ne bodo hasnile prav nič. Kvečjemu nas zapletejo še bolj v že itak zamotane razmere na Balkanu, kjer pa nimamo pravzaprav ničesar iskati, ker nismo ničesar izgubili.

Upajmo, da grofa Berchtolda še niso zapustili vsi dobri duhovi in da v najkrajšem času reši avstrijske narode more, ki tlači trgovino in industrijo in ki počasi a trajno razjeda vse naše narodno gospodarstvo.

+ Henrik pl. Hartvig.

Dne 10. julija je v Belemgradu nenadoma umrl ruski poslanik pl. Hartvig.

Hartvig je na dan svoje smrti večerjal na ruskem poslaništvu ter nato sprejel obisk prestolonaslednika Aleksandra in princa Pavla. Nameral je nato obiskati bioskop v vrtu Kolarae. Ob 9. zvečer se je pripeljal v lastnem vozu pred avstrijsko poslanišтво. Prej je bil svoji hčerki rekel, da naj ga čaka nekako čez 20 minut. V avstrijskem poslaništvu so bili navzoči poslanik baron Giesl s soprogo in sinom, dvema slugama in eno hišno. Sluga Balog je odprl ruskemu poslaniku hišna vrata ter je čakal med njegovim obiskom v vestibulu. Gieslova soproga in sin sta bila v prvem nadstropju, kjer sta igrala klavir. Že med prvimi besedami je prišlo Hartvigu slabo in zgrudil se je na tla. Poslanik Giesl je poklical slugo Baloga ter mu naročil, da naj prinese kozarec vode in pokliče soprogo. Giesl je nato telefonično poklical zdravnike. Med tem, ko sta se njegova soproga in hišna trudili s poslanikom Hartvigom, je šel baron Giesl sam odpirat hišna vrata došlemu zdravniku dr. Ribnikarju. Hartvig v avstrijskem poslaništvu ni zaužil ničesar ter je odklonil celo ponujene mu cigarete. Kadil je dve svoji lastni ruski cigareti, katerih ostanke je pozneje baron Giesl s tobakiro vred, ki je ležala na mizi, oddal poslovdnji ruskega poslanišтва Strandmannu. Poslaniški svetnik Strandmann je odredil tudi vse nadaljne odredbe glede prepeljania trupla v rusko poslanišтво ter je tudi odklonil željo barona Giesla, da naj se pusti truplo v avstrijskem poslaništvu tako dolgo, da pride že napovedani policijski šef ter izvrši komisijonalni ogled.

Henrik pl. Hartvig je bil eden najboljših ruskih diplomatov. Izšel je iz šole poznatega poslanika v Carigradu grofa Nikolaj Povlovič Ignatijeva, in edini smoter mu je bil pripomoči Rusiji do večjega vpliva. Vzlic svojemu nemškemu imenu je bil Slovan z dušo in telesom. Avstrija ga je

smatrala kot svojega najhujšega sovražnika. Ali je bilo to mnenje utemeljeno ali ne, o tem se ne da soditi. Vsekakor ga pa lahko smatramo za ustanovitelja balkanske zveze in vsekakor tudi kot duševnega očeta znane vojaške konvencije med Srbijo in Bolgarsko.

Za časa balkanske vojne je naravnost ženjalno vodil rusko politiko v Belgradu in pravi čudež je bil, da ni Rusija utrpela najmanje na ugledu.

V obče je znano, da je imel za časa aneksije in pozneje v balkanski vojni vse niti nevarne balkanske politike v svojih rokah, katere je znal vedno tako sukati, da mu je nasprotnik podlegel.

Rusija izgubi z Hartvigom enega najboljših diplomatov, ki je bil pred kratkim celo namenjen za mesto ruskega zunanjega ministra. Intrige drugih držav so preprečile to imenovanje.

POLITIČNI PREGLED.

Albanska „država“.

Vstaja v južni Albaniji, ki postaja vedno večja, bo zadala knezu Viljemu in „državi“ zadnji udarec. Vstaški Epiroti, ki jih podpirajo redne grške čete, so zavzeli Korico. Prebivalci Korice so deloma pobegnili, deloma so pa prestopili k vstašem. Profekt Korice je prosil Viljema za pomoč, ali kje naj vzame? V soboto je bilo pri knezu v Draču posvetovanje, ki se ga je udeležilo 40 zastopnikov iz severne, srednje in južne Albanije. Nekateri zastopniki so zahtevali, naj zahteva knez pomoči od evropskih velesil, drugi pa zopet, naj le zahteva, da prevzamejo velesile garancijo za obstanek albanskih mej, kakor so bile določene na londonski konferenci. Isa Boljetinac je dejal na posvetovanju: „Če pride do tega, da nas mora zapustiti knez Viljem, potem ne sme nihče prevzeti tega mandata.“ Na konferenci je vladalo med mohamedanskimi in katoliškimi zastopniki popolno soglasje, da se mora ohraniti Albaniji knez Viljem. Med tem, ko so padale na konferenci tako lepe izjave, pa marširajo vstaški Epiroti dalje in dalje in ogrožajo že Berat in Valono.

Mobilizacija v Italiji.

Splošno pozornost zbujajo vpoklicanje rezervistov letnika 1911. Vpoklicanih je 120.000 mož. Nekateri italijanski listi trdijo, da se je to zgodilo vsled napetega položaja, zlasti vsled neurejenih razmer na Balkanu. Drugi listi pišejo, da so vpoklicali rezerviste vsled grozeče stavke italijanskih železničarjev, torej proti notranjemu sovražniku.

Bolgarsko posojilo.

Z berlinsko skupino sklenjeno posojilo se bo izplačalo po kurzu 84 po 5% v dveh delih po 250 milijonov frankov. Prvi del se bo izplačal jeseni ter se bo porabil za odkup izdanih zakladnih zadolžnic in za povračilo nekaterih posojil, tako 30 milijonov frankov avstro-ogrskim bankam, 10 milijonov rubljev rusko-azijski banki in 55 milijonov frankov za bolgarsko narodno banko. Nemške družbe dobe koncesije za zgradbo pristanišč La-gos, za železnico Haskovo Lagos in za premogokope Pernik in Popovdol. Razen tega bo bolgarska vlada oddala naročila za 100 milijonov pri nemški, avstrijski in ogrski industriji. Drugi del posojila se izplača najkasneje v dveh letih.

Francoska armada.

V senatu se je v sredo razvila ostra debata glede francoskega vojaškega vprašanja. Poročevalec vojne komisije Humbert je konstatiral, da nemška artiljerija daleko nadkriljuje francosko, da je cela aprovizija francoske armade nezadostna in so zlasti utrdbe na vzhodnih francoskih mejah zastarele. Vojne uprava je razmetala milijone brez pravega haska.

Francoski proračun.

Zbornica je v sredo sprejela celotni proračun s 375 glasovi proti 132 glasovom, glasom katerega sme Francija najeti 800 milijonov posojila.

Narodno-gospodarstvo.

Tržne cene

na tedenski semenj v Kranju, dne 13. julija 1914			
Pšenica	100 kg	K	25.—
Rž	"	"	20.—
Ječmen	"	"	16.—
Oves	"	"	16.—
Koruza I.	"	"	18.50
Koruza II.	"	"	17.—
Ajda	"	"	24.—
Proso	"	"	20.—
Pšeno	"	"	28.—
Ješprenj	"	"	26.—
Krompir	"	"	—
Mleko 1 l	"	"	—20
Surovo maslo 1 kg	"	"	3.20
Maslo	1 "	"	2.90
Govedina I.	1 "	"	1.68
Govedina II.	1 "	"	1.60
Teletna I.	1 "	"	1.92
Teletna II.	1 "	"	1.80
Svinjina I.	1 "	"	1.80
Svinjina II.	1 "	"	1.70
Prekajena svinjina I.	1 kg	"	2.20
Prekajena svinjina II.	1 "	"	2.—
Slanina I.	1 "	"	1.80
Slanina II.	1 "	"	1.60
Jajca 7 kom.	"	"	—40

Na tedenski semenj v Kranju, dne 13. julija 1914 se je prignalo: 133 glav domače govedi, 0 glav bosanske govedi, 0 glav hrvaške govedi, 7 telet, 231 prešičev, 5 ovac. — Od prignane živine je bilo za mesarja: 70 glav domače govedi, 0 glav bosanske govedi, 9 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 90 v za pitane vole, 84—86 v za srednje pitane vole, 76—78 v za nič pitane vole, 0 v za bosansko (hrvaško) goved, K 1.— za teleta, K 1.02 za prešiče pitane, K 1.80 za prešiče za rejo.

Stroški velesil za vojaštvo.

Čez par tednov se sestane na Dunaju mednarodni mirovni kongres, zato se nam zdi primerno podati stroške posameznih velesil za vojaštvo. Ogromne številke pač jasno govore, kako je potreben ta mirovni kongres, ki pa jih žalibog najbrže še ne bode znižal. Za vojaštvo na suhem in mornarico so žrtvovale sledeče države v letu 1914 sledeče velike vsote:

Nemčija	2.694,759.000 K
Rusija	2.201,989.000 "
Anglija	1.968,048.000 "
Francija	1.546,965.000 "
Zedinjene države	1.212,854.000 "

„Za vsemi vdovami lazite in maslene štruce, katere jim kupujete, pojedjo po navadi drugi.“

„No, je že tako! Jaz se razumem na ženske, ti pa na kneftro,“ godrnja Takov oče.

„Vi ste babji ogleduh,“ ga zavrne Suhi Juri. „Jaz si ogledam vedno hišo predno vprašam za nevesto in grem kar od zas na ogles, da vidim kako je zas. In če je zas čedno, je tudi od spres. Kako pa je bilo zadnjič, ko ste šli na Obenco na ogled? Ali ste bili kaj dobro postreženi?“ vpraša nadalje Juri.

„Nikar ne povprašuj. Bila je sicer še dosti pripravna nevesta in kar vrtela se je. V peči je gorela grmada, skuhalo se pa ni nič. Samo v cerkvi jo je še nekaj videti, doma jo pa ni nič. Vse se ma je spekedralo, je pač že take,“ mrmra Takov oče.

„Zakaj se pa ti tako držiš, Čapov Miha, niti besede še nisi zinil. Ali ti gre vsa sapa nazaj skozi nos, ali si pa morda zopet lačen?“ povpraša Suhi Juri petega možakarja.

„Le nikar se ne norčuj. Še od zadnjič sem lačen, ko si mi ti ravno pri tej mizi najboljši kos mesa pred nosom snedel. Na štiro grem že še s teboj, ampak z ene sklede ne bova nikdar več kosila, ker si prehiter z žlico.“

„Nikar se ne boj! Na Čemšeniku bo pri košnji dovolj jestvine. Saj nobena gospodinja ne za-beli žganjcev s tropinami tako dobro kot Čemš-nikarjeva mati Marjana in

„kakor gospodinja streže, tako naj kosa reže.“

Sicer pa, če bomo tako pili utegnemo potem slabo kositi in tudi žganci nam ne bodo dišali.“

„Kar brez skrbi bodi, če se boš jutri napil Čemšenika, boš kmalu dobil čisto glavo, pa tudi želodec ti bo postal votel kot kotel. Ampak piti moraš iz „Lačnega studenca“ in ne iz „Potoka“. Kar poskusi in boš videl; jaz se vsako leto ob košnji napijem vode iz „Lačnega studenca“ in si s tem za dolgo časa utrdim želodec.“

Juri ga pa vpraša hudomušno: „Bržčas ti tekne voda radi tega, ker ti potegne iz života žganje; prav gotovo bi se ti vnelo v trebuhu, če bi ga ne spral z vodo.“

„Se že mrači najbolje je, da gremo kar v goro, morda dobimo še tamkaj kaj pod zobe,“ pravi Čapov Miha.

„Vidiš ravno prav, po cesti hite že proti Poljani Francozje na konjih. Na levo se obrni, v velikem kotu pod križem imajo pogrnjeno že mizo in pušele „rauša“ je tudi že na mizi, ker je zmanjkalo nageljnov. Polona, koliko smo pa zapili? Zakaj te pa ni nič blizu. Ali smo ti preslabi. Ali mar čakaš na Francoze? Kje so pa tvoja zala dekleta, ali so se izgubila?“

„Po dekletih kaj nikar ne povprašuj, te niso za vaše pogovore.“

„Nikar se ne drži kakor mila Jera, kar semle sedi. In kako lep predpasnik imaš. Včasih si nosila

le črne — hm — saj vem, ti gospodje v belih hlačah — hm — hm.“

A Polona se ni ozirala na te besede, stopila je v vežo, da pozdravi novo došle goste.

V hiši pa je modroval Čopov Miha nadalje: „Radoveden sem, kako se obnašajo ti ljudje na Poljani. Možje, kar še malo počakajmo, bomo šli pa nekoliko pozneje v Čemšenik. Saj Petelinovega Joža še tudi ni. Priti pa mora, ker se bo tukaj napajal. — Glejte no, koliko je teh Francozov. Saj bo še premalo klopi v krčmi in najbolje je, da sedemo k peči, saj piti ne bo treba. Kar glejmo in poslušajmo jih. Saj znam nekoliko francoski jezik in povedal Vam bom, kaj so se menili med seboj. Kadar pa bom vstal in šel pri vratih ven, pa še vi za menoj stopite.“

V tem trenutku se odpro hišna vrata in v sobo je stopil lep francoski častnik vitke postave. Ko zagleda pri peči sedeče, tako zbrano lepe in začudeno gledajoče, ki so pri njegovem vstopu mahoma utihnili, se glasno zasmeh in vzklikne „Sacrebleu, quelle compagnie!“ Suhega Jurija so zasmeh in te besede kar nehote dvignile raz sedež in kakor bi mignil, so se zgubili vsi pri vratih ven. Pobrali so pred durmi stoječe kose in urnih krač so jo odkurili vsak po svoje proti Čemšeniku.

Le Takov oča so šli zopet po svojih srčnih opravkih v Tupaliče. Kajti tudi tam jih je — po njihovem mnenju — neka vdova debela — za moža želela.

Dalje.

Avstro-Ogrska	871,963.000 „
Italija	755,601.000 „
Japonska	475,039.000 „
Kakor videti, je Nemčija na prvem mestu, vendar je treba pripomniti, da je v tej velikanski vsoti obsežen tudi izvanreden izdatek 409.646 milijonov mark, vendar kljub temu še vedno ostane Nemčija na prvem mestu. Kar se tiče Francije se moramo ozirati na to, da natančne oficijelne številke še niso znane, pač se pa ve, da so zelo visoke. Relativno z ozirom na število prebivalstva potrošijo velesile na posamezno glavo prebivalstva sledeče:	
Angleška	K 42:90
Nemčija	„ 38:83
Francija	„ 38:80
Italija	„ 21:40
Avstro-Ogrska	„ 15:90
Rusija	„ 13:72
Zedinjene države	„ 12:20
Japonska	„ 8:64
Tudi tu še ni bilo mogoče natančno računati izdatkov Francije. Pri tej tabeli vidimo, da je Anglija na prvem mestu, Nemčija šele na drugem, ko bodo natančno določeni izdatki za Francijo, pride Nemčija mogoče celo na tretje mesto. Tudi Avstro-Ogrska je prišla za eno mesto naprej, akoravno je Italija še pred njo.	

Tarifa

k taksnemu zakonu z dne 4. maja 1914., veljaven za vojvodinjo Kranjsko, o pobiranju obč. taks, dež. zak. št. 13

1. a) Za prostovoljno sprejetje tuzemca v domovinsko zvezo	Od	Do	Nasvet obč. odbora
b) Za zagotovitev sprejema inozemca v domovin. zvezo.	10	100	100
Ako sledijo prostovoljno sprejetemu tuzemcu ali inozemcu, kateremu se je zagotovil sprejem v domovinsko zvezo, obenem v domovinski pravici druge osebe, ne sme skupna taksa (rodbinska taksa) presežati štirikratne za eno osebo določene takse. Če inozemec, kateremu se je zagotovil sprejem v domovinsko zvezo, ne dobi avstrijskega državljanstva, se mu mora vrniti plačana taksa.			
c) V Ljubljani v slučajih a) in b)	—	200	—
2. Za podelitev meščanstva	50	100	100
3. Za ženitno glasnico	5	30	20
4. Za vsak razglas z nabitjem na občinsko desko ali z oklicem na sedežu občinskega urada ali v okrožju 4 km.	50	2	1:50
za vsake 4 km daljše daljave 50 h več.			
5. a) Za prostovoljno dražbo premičnin ali za prostovoljno dajanje nepremičnin v zakup v kraju uradnega sedeža ali v okrožju 4 km 2% izkupila ali zakupnine, najmanj pa za vsakega pol dne	5	10	5
za vsake 4 km daljše daljave 2 K več za vsakega pol dne.			
b) Za izklicevalca se plača, če se vrši uradno opravilo na sedežu županstva ali v okrožju 4 km, za vsakega pol dne	1	3	2
za vsake 4 km daljše daljave 50 h več za vsakega pol dne.			
6. Za ogled na mestu v stavbnih in drugih zadevah strank na uradnem sedežu ali v okrožju 4 km	2	15	10
za vsake 4 km daljše daljave 2 K več.			
7. A. Za odobritev razdelilnega načrta (parcelacije)	5	100	50
B. Za določitev stavbne črte in nivela, če se izvrši ločeno od stavbnega dovoljenja	5	25	25
C. Za stavbno dovoljenje:			
a) pri novih stavbah	5	50	30
b) pri prezidavah	5	30	10
c) pri bistvenih popravah ali preuredbah	1	10	4
D. Za dovolitev stanovanja in porabe	2	20	5
Ako je treba vsled zime delati nove stavbe ali stare prenavljati, so te stavbe proste taks.			
8. Za izdajo domovnice (domovinskega lista) se plača za tiskovino	20	50	50
9. Za poselsko knjižico	30	50	50
10. Za uradni prepis sejnega zapisnika ali drugih uradnih spisov, za vsako, čeprav le začeto stran	50	1	1

11. Za vsako vročitev povabil ali drugih uradnih spisov, razen če gre za vročbe, ki se imajo v javnih zadevah izvršiti na zahtevo drugih oblastev, uradov in občin, v kraju uradnega sedeža	Od	Do	Nasvet obč. odbora
izven njega pri oddalji nad 4 km	20	50	30
V ubožnih zadevah se ta taksa ne pobira.	40	1	40
12. Za izdajo izpričeval, certifikatov in drugih uradnih potrdil	20	1	50
V ubožnih zadevah se ta taksa ne pobira.			
13. Za prireditev splošno pristopnih plesnih zabav za en dan	2	10	3
14. Če so gostilne in kavarne odprte čez policijsko uro, se plača za vsako noč	2	6	2
Kadar prekoračenje ne presega treh ur se plača za svako uro			
15. Za tombolo, kegljanje na dobitke, streljanje za dobitke in sploh za vsako igro na dobitke	1	5	3
16. Za tekmovalno vožnjo ali tekmovalno jahanje	5	20	20
17. Za prireditev umetnega ognja, bakljade ali za javne zabavne obhode v preobleki	5	10	10
18. Za slovesno obhaj. svatbe	2	10	5
19. Od godbenih avtomatov (gramofonov, orkestrijonov, električnih klavirjev itd.) v javnih lokalih na leto	10	50	10
20. Za predstave v gledališčih, cirkusih in varijeteh in za koncerte, od vsake predstave	2	10	2
Ako se take predstave priredijo v dobrodelne namene, so oproščene obč. takse. Vendar pa ima županstvo pravico zahtevati dokaz, da se je čisti dohodek tudi resnično obrnil za dobrodelni namen.			
21. Za predstave posestnikov menažerij, vrtljakov, strelšč, panoram, gugalnic in marionetnih gledališč, telovadcev, brzotekov, čarovnih umetnikov itd., potem za predstave z električnimi in elektrotehničnimi aparati (n. pr. s kinematografi) in enake umetniške prireditve za vsak dan	2	6	2
22. Za živinski in mestni ogled:			
a) za vsako veliko žival (konji, voli, krave, telice, biki)	50	1	50
b) za vsako malo živilo	25	50	30
23. Za izvedeniški ogled vsake živali, preden se izda zanjo živinski potni list:			
a) za vsako veliko žival	10	1	16
b) za vsako malo žival	10	50	10
Za ogled več živinčet enega in istega posestnika naenkrat ne sme ogledna pristojbina presežati desetkratne, za ogled črede (tj. najmanj 30 glav iste vrste in istega posestnika) (pa ne dvajsetkratne pristojbine, ki je dovoljena v enak namen za ogled posameznih živali tiste vrste.			
24. Za izdajo živinskega potnega lista brez ozira na število živinčet.	10	50	24

DNEVNE VESTI.

Vsesokolski zlet prepovedan. Pretečen teden so se vršila na Dunaju pogajanja radi vsesokolskega zleta v Ljubljani. Posredoval je dr. Rybář, vendar se ni dosegel nikak vspeh. Vlada je prepovedala celo izlet omejen samo na slovensko Sokolstvo. Sokolstvo je s to prepovedjo gmotno silno oškodovano, vendar naj ne mislijo poklicani krogi, da bodo z takimi šikanami tudi ubili sokolsko idejo.

Panika v Belgradu. Med avstrijskimi in ogrskimi državljani, živečimi v Belgradu, se je raznesla v nedeljo vest, da nameravajo uprizoriti Srbi nad njimi naravnost mesarsko klanje in da hočejo pognati poslopje avstrijskega poslaništva v zrak. Mnogo Avstrijcev in Ogrov je pobegnilo zato v Zemun. Vse skupaj se je izkazalo za fantazijo. Doselej ni prišlo do najmanjših protiaustrijskih demonstracij v Belgradu. Šef mejne policije v Zemunu dr. Vukotić pa tudi po svoje prispeva, da se ne pomire duhovi. Poročal je uradu avstrijskega vnaneja

ministrstva in deželnemu uradu v Zagreb, da nameravajo Srbi umoriti vseh 600 Avstrijcev in Ogrov v Belgradu. V Zemunu vlada pravo obsedno stanje. Mesto je zasedeno z vojaštvom, po ulicah hodijo neprestano vojaške patrulje. Pripravljeni so tudi trije bataljoni 68. pehotnega polka in en eskadron 10. husarskega polka.

Atentati v Avstriji. Poleg Rusije ne vlada v politiki nobene dežele sveta tako brutalna njanja sila kakor v Avstro-Ogrski. V zadnjih letih smo skoraj dosegli Rusijo, kar je dokaz za višino vulkaničnih strasti, ki rujejo po avstrijsko-ogrskih deželah. Nekaj slik iz let 1912. in 1913. naj ilustrira to dejstvo, v kolikor gre za zgolj politične atentate. 7. junija 1912. strelja trikrat v ogrskem državnem zboru poslanec Kovacz od opozicijske stranke na predsednika Tiszó. (Kovacz oprostite porotniki 17. debembra 1912.) — 8. junija 1912. uprizori pravnik Jukić revolverski atentat proti kraljevemu komisarju na Hrvaškem Cuvaju. Cuvaj ni ranjen, smrtnozadet je sekcijski šef Hervoić. Atentator ustrelil, predno ga aretirajo, redarja, ki ga zasleduje. (12. avgusta 1912. je Jukić obsojen na smrt, soobtoženci na 30 let težke ječe. Po obsodbi kličejo obtoženci: Živelo jugoslovanstvo! Proč s tirani!) — 31. oktobra 1912. strelja pravnik Planinšek na Cuvaju, ko ga opazi pri oknu banske palače v Zagrebu. Odda štiri strele, a ne zadene Cuvaja. Potem ustrelil sam sebe. — 11. februarja 1913. ustrelil zavratno krščansko socialni delavec Kunschak socialno demokratičnega poslanca Schmeierja na Dunaju na severnozpadnem kolodvoru, ko se je vračal od shoda. Ustrelil ga „iz maščevalnosti proti socialni demokraciji“, kakor prizna sam. 20. maja 1913. obsodijo porotniki soglasno Kunschaka zaradi zavratnega umora na smrt. Schmeierjeva vdova prosi za zavratnega morilca pomilostitev in sicer iz načelnega protesta proti smrtni kazni. Cesar pomilosti Kunschaka na 20letno ječo. — 18. avgusta 1913. strelja dijak Dojčić na kraljevskega komisarja na Hrvaškem barona Skerlecza in ga težko rani. (25. septembra 1913. obsodijo Dojčića na 16letno težko ječo.) — V Litomeřicah ustrelil 17krat predkaznovani stavkokaški agent Keiling organiziranega delavca — izbrani porotniki ga oprostite umora. — V Gradcu strelja stavkokaz Matašić brez vsakega povoda na zupnika stavkujočih krojačev Kosela. Kljub temu, da prizna, da je imel namen umoriti Kosela, ga oprost iz političnega sovraštva sedem nacionalnih in krščansko-socialnih porotnikov. Prej so pa odobrvali nameravani umor na nekem meščanskem shodu in v nekem nacionalističnem listu.

Odredba v Bosni in Hercegovini. Pri dežel-nemu šefu fem. Potioreku se je vršila minole dni konferenca na kateri je sklenjeno, da se podržavijo vse v Bosni in Hercegovini se nahajajoče pravoslavne avtonomne šole. Na vseh srbskih srednjih šolah se uvede najstrožji disciplinarni red; dijaki bodo uniformirani in profesorji pod strogim nadzorstvom. Policijski sistem v Bosni se poostri, policija bo reorganizirana in se postavi pod kontrolo dunajske ali budimpeštanske policijske direkcije. Tudi v ostalih jugoslovanskih mestih se bo zlasti strogo pazilo na medsebojne vezi in stike raznih jugoslovanskih kulturnih in drugih društev.

Medicinska fakulteta na Dunaju. Medicinska fakulteta na Dunaju je sklenila, da bo s prihodnjim letom omejila imatrikulacijo prvoletnikov ter omejila njih število na 400. V prvi vrsti pridejo v poštev dijaki z Nižje Avstrijskega in iz onih kronovin, kjer ni vseučilišča. Ostali, zlasti pa inozemci pridejo v poštev le toliko, v kolikor število teh privilegiranih imatrikulancev ne bo še doseglo 400.

Poročil se bo v sredo, dne 22. julija t. l. g Franc Crobath ml. z gdčno. Mileno Božič, hčerko lesnega veletrgovca in posestnika v Banjaluki. Naše iskrene čestitke!

Mesto cvetja na grob moža — značaja, pokojnega nadučitelja A. Kmeta, darovala sta tukajšnji moški podružnici Družbe sv. Cirila in Metoda 10 kron g. Sl. Praprotnik, posestnik v Lokvi in g. Karol Mahkota, c. kr. učitelj v Trstu. Iskrena hvala!

Promenadni koncert bo ob ugodnem vremenu jutri, v nedeljo, dne 19. t. m. ob 11. uri dopoldne v „Zvezdi“. Spored: 1. Langer: „Zvest zastavi“, koračnica. 2. Leitner: „Svež gorski vetrič“, valček. 3. Suppé: „Ako imam le Tvojo ljubav“, pesem iz operete „Boccaccio“. 4. A. Pöschl: „Veliki operetni potpuri“. 5. P. Baschinsky: Mesečna noč je“, pesem za dva krilna rogova. 6. I. Thönig: „Ž njo“, polka mazurka. 7. Poncin: „Mala glasbena Kitajka“. 8. Förster: „Planinska“, koračnica.

Veliki vozni red je izšel v našem založništvu. Ta vozni red je največji slovenski vozni red, obsega vse železnične, avtomobilne in parobrodne proge na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in Primorskem ter važnejše proge na Hrvaškem, Slavoniji, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini. Vozni red je zelo pregleden ter obsega 120 raznih prog, pri-dejan mu je tudi seznam v vozni red privzetih železničnih prog, ter imenik vseh v voznem redu nahajajoči se postaj, kar omogoča, da se vsakdo lahko takoj orijentira. Na podlagi pridejane tabele voznih cen si je lahko izračunati voznino. Vozni red bode izhajal od sedaj redno 1. maja in 1. oktobra. Cena mu je 50 vinarjev ter se dobiva v vseh knjigarnah, na kolodvorih in v večjih trafikah

ter tudi direktno od založništva tiskarne „Sava“ v Kranju.

Ustanova pokojnega Franca Omersa za mestne ubožce v znesku K 80 se je razdelila dne 16. t. m. med 56 občinskih ubožcev.

V Šenčurju se gode zadnje čase kaj čudne stvari. Govori se o ljubezni in o ustavljenih zakramentih, o premeščenju in mlekarni. Več o tem ob priliki.

Letno poročilo cesarja Franca Jožefa gimnazije v Kranju za leto 1913/14 prinaša na prvem mestu članek: „Kranjski mestni arhiv“. Spisal Franc Komatar. (32 strani). Pisatelj objavlja 43 listin iz mestnega arhiva v Kranju, deloma doslovno, deloma v izvlečku. Učiteljski zbor je štel 13 stalnih in 4 nadomestne učne moči; ena stalna učna moč je bila zavodu pridružena v službovanje od c. kr. višje realke v Idriji. — Podporna zaloga je imela 1347.35 K dohodkov in 741.20 K stroškov. — V dijaškem konviktu je imela deloma zastoj deloma za znižano ceno vso oskrbo 20 dijakov. V mestu je 24 družin dijakom dajalo vso hrano, ali le ob nekaterih dneh in jih gmotno podpiralo. Na koncu leta je pohajalo zavod 290 rednih in 28 izrednih (privatistinj) dijakov. Posamezni razredi so šteli: I. a 23 in 8, I. b 25; II. a 22 in 9, II. b 23; III. 37 in 4; IV. a 26 in 4, IV. b 38; V. 28 in 3; VI. 39, VII. 16; VIII. 23. Učni uspehi: Prvi red z odliko 39 in 3; prvi red 186 in 18; splošno usposobljeni 12 in 2; drugi red 37 in 1; ponavljalni izpiti 14 in 4; neklasificirani 2. — Učenci so plačali: 3450 K šolnine, 344.40 K sprejemnih taks, 666 K prispevkov za učila, 48 K taks za duplikate spričeval. Prosti predmeti: telovadba (od V. razr. naprej); petje, slov. in nem. stenografija, risanje, italijanščina, opisna geometrija, knjigovodstvo. Ustanove je vživalo 32 dijakov v znesku 6461.72 K. — Po rojstvu iz Kranja jih je bilo: iz Kranja 39 in 14, iz Kranjske sploh 227 in 12, iz Koroškega 4 in 1, iz Primorskega 6, iz Štajerskega 10 in 1, iz Nižavstrijskega 1, iz Dalmacije 2, iz Hrvaškega 1. — Slovencev je bilo 285 in 28, Nemcev 5. — Vsi so bili rim. katol. veroizpovedanja. Po stanovanščiku staršev je bilo 85 in 26 domačinov, 205 in 2 tujcev. — Sprejemni izpiti v jeseni se vrše 16. septembra, ponavljalni in dodatni izpiti 16. in 17. septembra. Vpisovanje za II.—VIII. razred se vrši dne 16. septembra.

Dijaška kuhinja v Kranju. Tekom šolskega leta 1913/14 je bilo v Dijaško kuhinjo sprejetih 48 dijakov; med letom so 3 izstopili. Kosilo in večerjo so dobivali dijaki deloma zastoj (10 dijakov) deloma proti vplačilu malih mesečnih zneskov. (2 učenca po 6 K, 23 po 5 K, 1 po 4 K, 8 po 3 K in 1 po 2 K). V spomin na dvajsetletnico obstoja Dijaške kuhinje je prispeval odbor v II. tečaju vsak teden po 12.48 K za zboljšanje hrane. V prvem tečaju se je razdelilo 5028 kosil in 4906 večerij, v drugem tečaju pa 5180 kosil in 5076 večerij. Skupni stroški za 20.190 porcij in prispevki za zboljšanje hrane so znašali 4700.46 K (prvi tečaj 2216.54 K, drugi tečaj 2483.92 K).

Matura v Kranju. Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju so se vršili ustmeni zrelostni izpiti dne 13., 14. in 15. julija, Komisiji je predsedoval gospod vladni svetnik in upokojeni gimnazijski ravnatelj dr. France Detela. Skušnjo so napravili ti-le osmošolci: Vladimir Andoljšek iz Drage; Karel Belec iz St. Vida pri Ljubljani; France Brence iz Zaplane pri Vrhniki; Anton Gnidovec iz Srednjega Lipovca pri Žužemberku; Ferdinand Janša iz Kranja (z odliko); Stanislav Jeglič iz Sela pri Radovljici; Božidar Kern iz Čevca pri Logatcu; Janez Keržar iz Železnikov; Stanislav Lazar iz Kamne gorice; Anton Pavlič iz Podbrezja; Metod Pirc iz Kranja; France Božič iz Javornika (z odliko); Janez Sporn iz Drniša v Dalmaciji (z odliko); Janez Stibilj iz Ustja; Jožef Štirn iz Kranja; Ladislav Zajec iz Potoka; Stanislav Završnik iz Preddevra (z odliko); Anton Želznik iz Šklednja na Primorskem in Jožef Zonta iz Jesenic (z odliko).

Razpis umetniške nagrade. Da se okrase slovenske hiše s slikarskimi umotvori slovenske duše, narodne lepote in domačega čara, se je odločilo založništvo „Slov. Ilustrovanega Tednika“, da izda serijo žanrskih slik slovenskega ljudskega življenja. Kot prvo tako sliko hoče izdati za Novo leto 1915 žanrsko slikarsko umetnino iz kmečkega življenja koroških Slovencev. V to svrhu razpisuje podpisano založništvo nagrado 600 (šeststo) K za najboljšo žanrsko sliko iz ljudskega življenja koroških Slovencev. Slika bodi veselega značaja in predstavljaj n. pr. prizor narodne šege, navade, zabave, svatbe, žegnanja, veselice, plesa pod lipo i. p. Uporabijo naj se narodne noše sedanje ali pretekle dobe. Tekme se morejo udeležiti le slovenski umetniki. Slika, ki ji prisodi umetniška jury, pomnožena z založnikom in urednikom Slovenskega Ilustrovanega Tednika, nagrado 600 (šeststo) K, preide v neomejeno last založnika S. I. T., ki izda po njej v najboljši tehniki izvršeno barvasto reprodukcijo v merilu 40:50 cm kot nagrado naročnikom S. I. T. Original slike bodi torej izvršen vsaj v merilu 80/100 cm. Slike za to tekmo je poslati na naslov uredništva S. I. T. najkasneje do 1. oktobra 1914. V Ljubljani, dne 10. julija 1914. Založništvo in uredništvo Slovenskega Ilustrovanega Tednika,

Strela je udarila minolo nedeljo popoldne v cerkev v Predosljih med popoldansko službo božjo. Prišla je skozi vrata ter ošvigala slike Križevega pota ter šla skozi okno. Užgala in poškodovala ni nikogar.

Važno za kovače. Na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se je pričel dne 1. julija polletni tečaj za kovače, ki so bili najmanj že dve leti kovaški pomočniki. Učenci, ki skušnjo koncem tečaja dobro prestanejo, dobijo patent podkovskega mojstra. — Ker en učenec radi bolezní v tečaj ni vstopil, se na njegovo mesto sprejme takoj drugega, ki dobi tudi 100 kron podpore. Zglasiti se je takoj pismeno pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

Lov krajevne občine Trata se bode dne 30. julija 1914 ob 10. uri popoldne na uradnem dnevu v občinski pisarni v Škofji Loki potom javne dražbe v zakup oddal za dobo 5 let t. j. od 1. avgusta 1914 do 31. julija 1919. Zakupni in dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri c. kr. okr. glavarstvu v Kranju med navadnimi urami.

Lov krajevne občine Selca se bode dne 30. julija 1914 ob 11. uri popoldne na uradnem dnevu v občinski pisarni v Škofji Loki potom javne dražbe v zakup oddal za dobo 5 let t. j. od 1. avgusta 1914 do 31. julija 1919 in sicer z pridržkom, da stopi gospej Mariji Eger iz Železnikov glede okoli 90 h obsegajočega ozemlja in gornjega občinskega lova že s tuuradno razsodbo z dne 17. aprila 1914, št. 8944, priznana pravica do predzakupja takoj v veljavo, kakor hitro postane ta razsodba pravomočna. Zakupni in dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju med navadnimi uradnimi urami.

Lov mestne občine Škofja Loka se bode dne 30. julija 1914 ob 11. uri popoldne na uradnem dnevu v občinski pisarni v Škofji Loki potom javne dražbe v zakup oddal za dobo 5 let t. j. od 1. avgusta 1914 do 31. julija 1919. Zakupni in dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju med navadnimi uradnimi urami.

V blagor ljudstva. Največja nevarnost za raznašanje kužnih bolezni so postelje, nadalje slabo osnaženo jedilno orodje in nečedno pripravljena jedila. Tujci bi morali zahtevati po hotelih in letoviščih, da bi bile posteljne odeje spodaj in zgoraj obdane s prišitimi rjuhami. Kar čuditi se moramo, da se najdejo še največji hoteli brez te naprave. Hotelske odeje se le redkokdaj osnažijo in še tedaj le z vodo in le takrat, kadar jih kdo že prav posebno onesnaži. Večinoma se boje le za obliko in barvo odejo. Koliko kužnega materiala se nabere v odejah, ker so noč za nočjo razpoložene okužbam, slabemu zraku in izkašljevanju pasažirjev. Če bi se dalo doseči, da bi bile odeje od vseh strani obdane s svežo rjuho, bi se zabranilo marsikako bolezen. Ljudstvo naj bi to samo zahtevalo od hotelov, saj zakon le namiguje, storil pa dolgo ne bo nič. Tudi zid, ob katerem stoji postelja bi moral biti pogrnjen s prtom, kateri se da prati. Najbolje pa bi bilo, ako bi bil zid poslikan z oljnato barvo, katera naj bi se po odhodu vsakega tujca osnažila. Ravnotako bi morali biti gotovi predpisi za jedilne shrambe, ki naj bi bile čiste in zračne. Zakona za vse to še nimamo in ga tudi še dolgo ne smemo pričakovati. Zato moramo sami skrbeti, če smo napredni. Potniki so vendar navadno zelo izobraženi in zahtevajo povsod, kar jim gre. Ti gospodje nam bodo najbolj opomogli k temu napredku. Potniki naj zahtevajo kategorično največjo snažnost v jedilih, posteljah in perilu. Tudi službojoče osebe naj bi ne gledalo samo na zunanost, temveč si pridno snažilo roke. Servijete, kakršne so sedaj, bi bilo najbolje odpraviti in upeljati papirnate, ne pa umazanih polegati na krožnike, v katere je ravno nekoliko preje brisal gost rabljeni zobotrebec in usta. Jedilno orodje se navadno vtakne za nekaj časa v vodo in se v tej vodi tudi umije. Ali se to pravi čediti? Po vsaki uporabi bi se moralo jedilno orodje umiti in pol ure prej v vreli vodi z dodatkom nekoliko vode skuhati ter čisto zbrisati. Potem bi bil vsak siguran, da ni od drugega potnika nalezl bolezni. O umivalnikih pa raje ne govorimo, živimo v grozni nemarnosti in ljudstvu se morajo enkrat odpreti oči. Stranišča naj bi bila tudi drugačna. Hvala kranjskemu mest-

nemu odboru, da dobimo v Kranju kanalizajo in potem lahko upamo tudi na boljša stranišča. Zelo jih pogrešamo, tako na javnih, kakor tudi v privatnih hišah. Ne smemo biti, kakor Lahi v Romagní. Tam je nekoč vprašala neka dama za gotov prostor. Oštrir je odprl zadnja vrata, zamahnil z roko, kakor bi hotel pokazati na širo planjavo, ker v hotelu ni bilo stranišča. Ne smemo Lahov v vsem posnemati, četudi smo njih dobri „zavezniki“ in dajmo tujcem, kar jim gre.

Strela je udarila v kozolec posestnika Jožefa Škerjanca v Seničnem 11. t. m., ki je v kratkem času kljub silnemu nalivu in gašenju popolnoma pogorel. Škerjanec ni bil zavarovan in ima okrog 200 K škode.

Obesil se je 9. julija t. l. v Trbojah 39 let stari gostač Janez Prestor iz Vogelj. Zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Vzrok samomora ni znan.

Radetzkega ustanova. Glasom naredbe c. kr. 3. kornega poveljstva v Gradcu z dne 25. junija 1914, št. 7636, razpisana je za leto 1914. Feldmaršal grof Radetzkyjeva ustanova, letnih 304.10 K. Do te ustanove imajo pravico: V mestu Celju, oziroma njega okolici na Štajerskem rojeni vojaki, kateri so bili z zlato ali pa srebrno kolajno dekorirani in so se po neustrašenosti ali pa drugih zaslugah posebno odlikovali. V prvi vrsti invalidi iz l. 1848/49. V slučaju, da bi se iz Celja in okolice ne prijavil nobeden prosilec, se morejo tudi drugi zaslužni prosilci predlagati. Prošnje, katere je naslovljati na c. in kr. dopolnilno okrajno poveljstvo v Ljubljani, vložiti je do 20. julija 1914 pri županstvu bivališča. Prošnje morajo biti opremljene s sledečimi prilogami: 1. Krstni list. 2. Domovinski list. 3. Pokojninska listina (Pensionsurkunde). 4. Zdravniško izpričevalo; ako je postal prosilec vsled dobljenih ran ali pa družih vojnih težkoč, za zaslužek nezmožen, mora biti to dejstvo v spričevalu navedeno, in 5. ubožno, obenem pravstveno spričevalo.

Vlak povozil kobilu. Dne 7. t. m. ob eni uri 15 minut ponoči je povozil vlak na železniški progi Trbiž—Ljubljana pri 95.8 kilometru kobilu posestnika Franca Matjana iz Šent Vida. Kobila, ki je bila vredna 1000 kron, je ušla iz hleva, ne da bi jo kdo opazil.

Z odra je padel. Ko se je dne 11. t. m. renovirala župna cerkev v Šmartnem pri Kranju in ko so odstranili oder na zunanji strani, je padel neki italijanki delavec več metrov globoko z odra. K sreči ni dobil nobene znatne poškodbe.

Plast zemlje ga je zasula. V Ročenci v koroški občini na Gorenjskem se je ponesrečil 9. t. m. 46letni Miha Bohinc in sicer med delom v jami, kjer se koplje ilovica za opeko. Plast zemlje se je utrgala in ga je deloma zasula. Bohinc je dobil težke poškodbe na obeh nogah.

Pisarna za urejevanje splošnih gospodarskih zadev

J. Rozman :: Kranj

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komercijelne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpologo.

54 52—27

Radi opustitve trgovine popolna razprodaja čevljev in čevljarskih potrebsčin.

117 3—1

Proda se tudi še skoraj nova fina **trgovska oprava.**

Razprodaja se zaključi s 5. avgustom t. l.

Marija Pollak, Kranj, Glavni trg 130.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

10 52—29

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

9—29

Najbolje in najceneje se kupi pri tvrdki

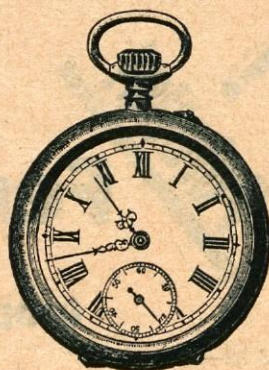
RUDOLF RUS

v Kranju (poleg lekarne)

Ustanovljeno leta 1885.

Prva in največja zaloga
ur, zlatnine in srebrnine.

Ceniki zastonj in poštne prosti.

Strogo solidna in poštena postrežba.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki
množini po najvišjih dnevnih cenah
kupi

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina. češko
budjejeviško pivo. Lep senčnat vrt.

8 52—29

Modni salon

68—15

A. Adamič v Kranju

Podružnica v hiši g. M. Mayr

naznanja častitim damam, da je došla ravnokar **velika izbira**
najmodernejših

dunajskih in pariških modelov

in se bodo isti prodajali dokler kaj zaloge radi pomanjkanja pro-
storov po zelo ugodni ceni. — Velika izbira krasnega nakitja.
Prepričajte se v konkurenčnih cenah predno si nabavite. — Žalni
klobuki vedno v zalogi.

Popravila se točno in ceno izvršujejo.

CYCLES
KINTA
K.C.L.

Zahtevajte
cenik.

KINTA-KOLESA

so splošno priljubljeni, ker so nedosežni v
teku in trpežnosti. Blagovolite si jih ogledati
pri tvrdki

KARL ČAMERNIK & Ko.

Špecialna trgovina s kolesi, motorij,
avtomobili in posameznimi deli.
Mehanična delavnica in garaža.

7—29

LJUBLJANA

samo Dunajska cesta 9—12

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

6—29

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.

Lovro Rebolj v Kranju

Glavni trg

20 52—27

Trgovina z moško obleko. — Prodaja raznega sukna in štofov za moške obleke. — Ravno tam lastna delavnica za obleke, ki se po naročilu dobro, ceno in nujno izgotove.

kokriško predmestje

v lastni hiši **zaloga šivalnih strojev in potrebščin**. Ravno tam **gostilna**, kjer točim najboljša vina in pivo ter postrežem vedno z **dobrimi gorkimi in mrzlimi jedili**.

Imam tudi obrt za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

Spominjajte se Ciril-Metodove družbe!

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzhacker

konc. zobotehnik

v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne na razpolago.

5 52—28

Vsaki dan koncert

Kavarna „Zvezda“, Kranj

Prostoren moderno urejen lokal z razgledom v park. — Izborne delikatese, pijače in pecivo. — Točna postrežba in zmerne cene. — Svetovnoznani

Paganini Orkestrijon.

Priporoča se
domačinom in izletnikom

Zdravko Krajnc, Kranj

trgovec in kavarnar.

16 52—28

Poletje!

**Najstarejša
trgovina**

**Ferd. Sajovic
v Kranju**

(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča za

3 52—29

poletensko sezijo

svojo bogato zalogo vezenega blaga, batista, platna in delena za ženske bluze in obleke, letenskih ševijotov in kamgarnov za moškeobleke, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

Poletje!

1—13

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
352.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po $5\frac{1}{2}\%$ na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1913. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 442 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 4 milijone ron.

$4\frac{1}{2}\%$

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

**da vlagajo v to hranilnico tudi so-
dišča denar mladoletnih otrok in
varovancev, ter župnišča cerkveni
denar.**

Ta najstarejši denarni
zavod v **Kranju**

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.